

"זְכוּרֹן מֵאִיר"

פרשת השבוע

[עפ"י שיחת-מוסר מאת מרן ראש הישיבה הג"ר מרדכי זאב שולמן זצ"ל (תשכ"ב)]

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו לי. מעלת הכהונה נאצלת מלמעלה, ואיננה כתוצאה מעבודתו ואיננה סרה ממנו כתוצאה מירידתו. מעשיה הטובים של יוכבד הם הסיבה למעלה רוחנית "כתר כהונה" שזכו בה בניה, כפי שנאמר בפר' שמות "ויעש להם בתים".

באדם הוטבעו תכונות מורכבות והפכיות, ותפקידו לבור לעצמו את הדרך הנכונה והשימוש המתאים בכוחותיו כדי ללכת בדרך העליה.

יסוד מוסד בעבודת ה', היא ה"התבוננות" בתוצאות מעשיו, כיצד עברה קטנה יכולה להביא לירידה היותר גדולה, ולעומת זאת איך ההשתדלות בעבודת ה' מובילה אל פסגת הרוממות של האדם הגדול.

דרך העליה של האדם מלווה נסיונות, אבל ע"י ההתגברות בשעת נסיון הוא מתעלה וע"י "מסירות נפש" הוא מוסיף לנפשו קנין אמיתי ובר-קיימא.

הקב"ה אומר ליחזקאל הנביא (מ"ג - י'): "אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית, ויכלמו מעוונותיהם". כשאדם מתבונן בקדושת המקדש מקום השראת השכינה, נאצלת בו כמיהה אמיתית להשכנת קדושה זו אצלו שיתקיים בו בחינת "ושכנתי בתוכם", תשוקה אמיתית להתעלות והתקדשות היא עצמה דרך התשובה וההיכלמות מהעוונות.

[עד כאן ממרן ראש הישיבה זצ"ל]

* * *

ושכנתי בתוך בני ישראל וגו' וידעו כי אני ה' אלוקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם, אני ה' אלוקיכם.

למדנו שהתכלית של השראת השכינה, היא ידיעת ה' וידיעת התכלית של יציאת מצרים שהיא "לשכני בתוכם".

ויש להקשות, מדוע לא לימדנו התורה זאת (שזוהי התכלית של השראת השכינה), מיד לאחר הציווי "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", (בתחילת פרשת "תרומה"), ומדוע כתבה התורה זאת רק כאן (בסוף פרשת "תצוה").

ויש לבאר שאין אפשרות להגיע אל תכלית זו ע"י עצם בניית המשכן, אלא רק לאחר עבודת ה' יוכל האדם להגיע לדרגה גבוהה זו של "ידיעת ה'". ולכן לאחר שציוותה התורה בפרשת "תצוה" על עבודת "שבעת ימי המילואים" יכולים אנו לקיים זאת ולהגיע אל התכלית "ידיעת ה'".

וב"אבן עזרא" (פרשת "כי תשא". לא, יח) כתב: "ריקי מוח יתמהו מה עשה משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה, ולא ידעו אם יעמוד שם עם ה' כמספר הזה וכפל כפלו שנים לא יוכל לדעת חלק מאלף ממעשי ה' ודרכיו וסוד כל המצוות שצווהו, כי יחשבו כי המעשה העיקר, ואיננו רק הלבב והמעשה, והלבב והלשון להרגיל, וכן כתוב בפיך ובלבבך לעשותו, וקדמוננו אמרו רחמנא לבא בעי, ושורש כל המצוות עד שיאהב את ה' בכל נפשו וידבק בו, וזה לא יהיה שלם אם לא יכיר מעשי ה' בעליונים ובשפלים וידע דרכיו, וככה אמר הנביא כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, ואז יתברר לו כי ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ, ולא יכול לדעת ה' אם לא ידע נפשו ונשמתו וגופו, כי כל מי שלא ידע מהות נפשו חכמת מה לו, והנה משה שהתנבא ארבעים שנה במדבר ועמד בסודות רבות שגילה לו ה' בהר סיני, והוא אמר לפני מותו, אתה החילות להראות את עבדך את גדלך, והנה עתה החל והראה לו גדולת ה', וזהו אמת כי לגדולתו אין חקר". (עד כאן לשון ה"אבן עזרא").

* * *

[עפ"י דברי רבינו הרמח"ל זצוק"ל, מסילת-ישרים פרק א']

כדי להיות עובד ה' בשלמות, לא די בכך שאדם יודע את הציוויים והאזהרות שהתורה מטילה עליו, כיון שהתאוות החומריות יסיחו את דעתו.

המבט הנכון אודות "עניני העולם הזה", הנו תנאי יסודי להתענינותו המוחלטת (של האדם) בתכלית האמיתית, ועל-ידי-כך למילוי חובתו בעולמו: - עבודת ה'.

ללא התבוננות, האדם מביט על "עניני העולם הזה" כחלק מעצם המציאות שלו, ולכן הרחיב רבינו הרמח"ל לבאר את המבט המעמיק והאמיתי, שהעולם הזה כולו אמצעי כדי להגיע לתכלית שהיא העולם הבא. (ואדרבה, התייחסות לא נכונה ל"עניני העולם הזה" מרחיקה אותו מהמציאות העצמית שלו).

בפרק א' מציב רבינו הרמח"ל את המבט הנכון: כל הנעשה בעולם הזה הוא אמצעי שניתן יהיה להגיע אל התכלית שהיא הטוב המושלם. כל הערך שיש לאמצעי הוא רק כשהוא משמש כאמצעי. "עניני העולם הזה" עלולים להרחיקו מעבודת ה'. ומאידך, היגיעה וההתגברות יביאוהו אל התכלית שהיא "קירבת אלוקים". התועלת מ"הנאות העולם", שיהיה לו נחת-רוח ויישוב-דעת כדי שיוכל לפנות לבו לעבודת ה'.

מרו"ג הג"ר אייזיק זצ"ל, מסביר את כונת הרמח"ל, שכבר בעולם הזה בשעת קיום המצוות, צריך האדם להרגיש את העונג של "ואני קירבת אלוקים לי טוב", וע"י כך גם יהיה לו כח-עמידה בפני נסיונות.

פלפולא דאורייתא

בדין "פרוז ומוקף בן-יומו"

מגילה דף יט. מתני' בן עיר שהלך לכרך ובן כרך שהלך לעיר אם עתיד לחזור למקומו קורא כמקומו ואם לאו קורא עמהן. ובגמ' אמר רבא לא שנו אלא שעתיד לחזור בלילי י"ד, (ופרש"י דאייירי דוקא בבן כרך שהלך לעיר, והכי דעת רוב הראשונים, וע"י ראב"ד ורא"ש). אבל אין עתיד לחזור בלילי י"ד קורא עמהן, וכו', דכתיב וכו' היושבים בערי הפרוזות וכו' קמ"ל דפרוז בן יומו קרוי פרוז מוקף בן יומו קרוי מוקף.

והנה הרי"ף כתב "שעתיד לחזור בליל י"ד ונתעכב ולא חזר" (וע"י פי הר"ח), ובעל המאור הקשה על זה "מאי עתיד ומאי נתעכב, אם חזר חזר ואם לא חזר לא חזר".

והראב"ד מפרש דכיון "שנתעכב שם שלא הזדמן לו דרכו ומאונס נשאר שם" לא חשיב פרוז בן יומו, וכן במלחמות מבאר "כיון שלא נתעכב לדעת".

וכתב הט"ז (סי' תרפ"ח סק"ז), "שיטת הרא"ש והטור היא דהולכין אחר הדיעה שלו בלכתו ממקומו". (עי' לשון הרא"ש). והכי נקט לדינא המשנ"ב בשעה"צ (שם סקט"ז).

והחזו"א (סי' קנ"א וסי' קנ"ב) והגרצ"פ פרנק (מקראי-קודש עמ' ק"פ אות ו') זצ"ל נקטו שתלוי מה היתה דעתו בכניסת ליל י"ד.

וצ"ע בזה, דלכ" פשוט שאם אירעה סיבה חדשה ורוצה להישאר בעיר, ואף היה בא לשם כך (ואה"נ שבמינו יש רבים שנוסעים מעיר לעיר עבור כל צורך שהוא), זה לא מיקרי "נתעכב", וכונת הרא"ש שכדי לדעת מה רצונו חזינן מה היתה תכניתו בשעה שיצא מביתו, אבל אה"נ שאם ידעינן שרצונו להישאר בעיר עד לאחר עלות-השחר מיקרי "פרוז בן יומו".

אלא שבאמת בשאר ראשונים לא נזכר ענין זה. אבל מ"מ בראב"ד וברמב"ן הנ"ל מפורש דדוקא אם נשאר בעלות-השחר שלא ברצונו אינו קרוי "פרוז" אבל לא הזכירו שתחילת ליל י"ד הוא הזמן של חלות החיוב וכפי שכתב החזו"א, וצ"ע בפירושו של החזו"א (סוף סי' קנ"ב) ללשון הראשונים.

לעי"נ ר' אלימלך ב"ר שלום ז"ל נלבי"ע כ"ו טבת תשס"ח ולעי"נ ר' אברהם אהרן ב"ר אליעזר דוד ז"ל נלבי"ע ו' ניסן תשס"ט ולעי"נ ר' שמואל יצחק ב"ר אליעזר ז"ל נלבי"ע י"ח אייר תשס"ט ולעי"נ ר' יהושע העשיל ב"ר ישעיהו הלוי ז"ל נלבי"ע ל' שבט תשס"ג ולעי"נ ר' דב ב"ר שניאור זלמן ז"ל נלבי"ע כ"ג מרחשון תשי"ע ולעי"נ מרת עדינה ב"ר בנימן ע"ה נלבי"ע ט' כסלו תשי"ע ולעי"נ ר' אשר אלכסנדר ב"ר שלמה ישעיהו הלוי ז"ל נלבי"ע כ' טבת תשי"ע

* * *

נא להעתיק בתפילה ולעורר רחמי שמים, לרפואת הרב רפאל מיכאל בן רייץ, ולרפואת האברך רפאל שמואל בן יפה
(בוגרי הישיבה הק' שנפצעו קשה בתאונת דרכים)
לרפוי"ש בתושח"י

e-mail ניתן להזמין את הטלון באימייל -

zichronmeir@shtaygen.co.il

יוצא לאור ע"י כולל "זכרון מאיר" – חניכי סלבודקה

מקום הלימוד: בית-המדרש סלבודקה – דרכי-אי"ש

רח' האדמו"ר מגור 16, זכרון-מאיר בני-ברק

טל'. 050-4125547

כתובת למכתבים:

ת. ד. 557, בני-ברק 51104

Address for letters:

P. O. B. 557 Bnei Brak 51303 Israel

The bank's details for wire transfers

The first international bank of Israel ltd.

Branch: pagi bnei-brak no: 188

Branch adres: 42, chazon ish st.

Bnei-brak 51511

Swift code: firbilitxxx

Iban: il 4505218800000435120

Name: kollel zichron meir

כתובות עמותת "בית יוסף קדימה" ת. ד. 722 קדימה 62920 (ביהמ"ד רח' מיימון 13), ע"ר 580447498

שיעור בהלכות שבת מתקיים בס"ד (בחורף) במוצאי שבת קודש בשעה 9.00

(בק"ץ) ביום ששי בשעה 10.00 לפנה"צ

הציבור מוזמן

השיעור בכולל קדימה, מתקיים בס"ד ביום ראשון בשעה 5.00.